

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Auf ins Museum! : mit Kindern Museen erkunden und historisches Denken fördern / [Vzhůru do muzea! : prozkoumat s dětmi muzea a podpořit historické myšlení] / Andrea Becher -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2021, č. 92 (4.Quartal) (2021), s. 16-22.

Autorka článku ukazuje na příkladu historických a archeologických muzeí, jak může učitel připravit žáky na návštěvu muzea, jak lze učit z vystavených exponátů a jak se mohou žáci během návštěvy konkrétního muzea dozvědět o muzeích obecně. Při prohlídce vystavených předmětů si žáci všímají označení, datace a identifikace jejich původu. Autorka přitom navrhuje pět základních otázek (Co? Kdo? Kdy? Kde? Proč?), na které žáci hledají odpověď a které vedou k podpoře historického myšlení.

základní škola ; první stupeň ; věcné vyučování ; mimoškolní vzdělávání ; muzeopedagogika ; muzeum ; dějiny ; archeologie ; žák ; identifikace ; otázka ; pedagogická podpora ; myšlení ; muzejní expozice

<http://katalog.npmk.cz/documents/525726>

2.

Digital ist besser!?: digitale Kompetenzen in der Sprachtherapie und im sonderpädagogischen Förderschwerpunkt Sprache / [Digitální je lepší!?: digitální kompetence v terapii a speciální pedagogice zaměřené na řeč a jazyk] / Hannah Wirths, Birte Alber, Anja Starke, Christian W. Glück -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vierteljahresschrift für Heilpädagogik und ihre Nachbargebiete : VHN -- ISSN 0017-9655 -- Roč. 91, č. 2 (2022), s. 151-154.

Příspěvek se zabývá poruchami vývoje řeči a jazyka, k nimž u dětí dochází izolovaně nebo v souvislosti s jinými onemocněními. Důležitá je včasná identifikace poruch vývoje řeči a jazyka a specifická léčba. V oblasti zdravotnictví jsou za diagnostiku, poradenství a terapii zodpovědní logopedi, ve školství hrají rozhodující roli speciální pedagogové se zaměřením na jazyk jak v inkluzivních, tak speciálních separačních zařízeních. Mezi podpůrná opatření při poruchách jazyka a řeči patří digitální média, jež mají důležitou roli pro získávání komunikační dovednosti. Autoři příspěvku se zasazují pro co nejrozsáhlejší podporu při zavádění digitálních médií do života dětí s uvedenými poruchami.

informační technologie ; způsobilost ; porucha řeči ; jazyk ; diagnostika ; dítě ; postižený ; nemoc ; poradenská služba ; terapie ; logoped ; speciální pedagog ; inkluzivní vzdělávání ; komunikační schopnost ; separace

<http://katalog.npmk.cz/documents/525876>

3.

Entwicklung der Fremdsprachkompetenzen Englisch bei Kindern mit sonderpädagogischer Förderung / [Rozvoj cizojazyčných kompetencí v angličtině u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami] / Isabelle Udry, Raphael Berthele -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vierteljahresschrift für Heilpädagogik und ihre Nachbargebiete : VHN -- ISSN 0017-9655 -- Roč. 91, č. 3 (2022), s. 212-229.

Příspěvek zkoumá rozvoj jazykových kompetencí v angličtině jako prvním cizím jazyce u 10-12letých dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve srovnání s dětmi bez speciálních vzdělávacích potřeb. Zkoumána je v tomto kontextu i role prvního (mateřského) jazyka a vliv úrovně pedagogické podpory. Údaje byly zaznamenávány na švýcarských základních školách během jednoho roku. Příspěvek předkládá analýzu výsledků.

žák ; speciální vzdělávací potřeby ; jazyková dovednost ; rozvíjení schopností ; první cizí jazyk ; angličtina ; věk ; mateřský jazyk (L1) ; komparace ; pedagogická podpora ; základní škola ; výsledek výzkumu ; analýza ; Švýcarsko ; věk 10-12

<http://katalog.npmk.cz/documents/525877>

4.

Erziehungswissenschaftliche Fragen im Zusammenhang mit der Bewegung Fridays for Future / [Výzkumné otázky z oblasti výchovy a vzdělávání související s hnutím Fridays for Future] / Anne-Katrin Holfelder, Mandy Singer-Brodowski, Verena Holz, Helge Kmínek -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 67, č. 1 (2021), s. 120-139.

Od podzimu 2018 se Fridays for Future formuje jako hnutí mládeže za klimatickou spravedlnost, kterému se dostává nebývalé mediální pozornosti, a má i značný politický vliv. V souvislosti s tímto hnutím vyvstává celá řada výchovně-vzdělávacích otázek, které se však v akademickém diskursu dosud téměř neřešily. Autoři příspěvku navrhuji různé směry výzkumu a výzkumné otázky k tématu týkající se charakteristiky mladých účastníků sociálně-ekologického hnutí, vztahu mezi projektem Fridays for Future a zaváděním učení o udržitelnosti do vzdělávacího systému, dále posouzení toho, zda a do jaké míry lze Fridays for Future označit za konflikt nové generace.

výchova a vzdělávání ; ekologická výchova ; klima ; politické chování ; diskuse ; výzkum ; otázka ; systém výchovy a vzdělávání ; generační konflikt ; mládež ; udržitelný rozvoj ; 2018-

<http://katalog.npmk.cz/documents/525940>

5.

Institutionalisierung von Entwicklungsnormen im Elementarschulwesen : Schülerentwicklung und Jahrgangsgruppierung in Preußen und den USA im 19. Jahrhundert / [Institucionalizace vývojových norem v základním vzdělávání : vývoj žáků a rozdělení do ročníků v Prusku a USA v 19. století] / Fanny Isensee, Daniel Töpfer -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 67, č. 2 (2021), s. 166-185.

Příspěvek se zabývá organizací ročníků a znalostmi o problematice seskupování žáků do tříd v 19. století. Sleduje přitom souvislost mezi rozdělením žáků do skupin podle jejich věku a jejich vývojem. Ročník je chápán jako obecná norma dělení žáků. Autoři příspěvku se ve své analýze zaměřují na Prusko a USA, které jsou v mezinárodním měřítku považovány za inovátory a první osvojitelé nové formy rozdělování žáků. Jako materiálová báze jsou použity příručky pro učitele v uvedených dvou zemích.

ročník ; žák ; třída ; věk ; norma ; organizace výuky ; analýza ; inovace ve vzdělávání ; učitel ; příručka ; historické hledisko ; Spojené státy americké ; Prusko ; postsekularismus ; 19. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/525965>

6.

Kopfrechnen - was ist das eigentlich? : vom Nutzen automatisierter Basisfakten und strategischer Werkzeuge / [Mentální počítání - co to vlastně je? : k prospěšnosti automatizovaných základních faktů a strategických nástrojů] / Charlotte Rechtsteiner -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Mathematik -- ISSN 1613-9909 -- Roč. 2021, č. 71 (4.Quartal) (2021), s. 2-3.

Význam mentálního počítání či mentální aritmetiky je opakovaně zdůrazňován. Autor úvodního článku tematického čísla časopisu věnovaného mentální aritmetice ale upozorňuje na skutečnost, že pro tento pojem neexistuje jednotný výklad. Uvádí odpovědi, které na otázku „co to je mentální aritmetika“ dostal od učitelů základních, středních a vysokých škol, studentů i osob různých profesí. Soustředí se pak na dva aspekty mentální aritmetiky: automatizované vyhledávání faktů a počítání v hlavě pomocí strategických nástrojů. Dále článek představuje jednotlivé příspěvky čísla časopisu, které se danou problematikou zabývají.

matematika ; aritmetika ; počítání ; strategie učení ; význam ; pojem ; znalost ; automatizace ; fakta ; strategie ; mentální aritmetika

<http://katalog.npmk.cz/documents/525841>

7.

Multimedia learning methods and affective, behavioural and cognitive engagement : a universal approach to dyslexia? / [Multimediální metody výuky a afektivní, behaviorální

a kognitivní zapojení : univerzální přístup k dyslexii?] / David Roberts -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 1-2 (January-March) (2022), s. 62-75.

Počet studentů s dyslexií hlásících se do vysokoškolského vzdělávání se rok od roku zvyšuje. Článek zkoumá potenciál univerzálního přístupu k výuce dyslektických studentů napříč obory a institucemi a souvislost s pracovní pamětí dyslektických studentů a užitečností metod multimediálního učení (MML). Účelem MML je zmírnit tlak na pracovní paměť využitím kapacity vizuálního zpracování. Změny ve vyučovacích metodách, které jsou ovlivněny vědeckým výzkumem, dokáží sladit pedagogiku s neurobiologickým fungováním. Autor předkládá longitudinální studii, které se zúčastnili dyslektičtí studenti v devíti studijních oborech na univerzitě ve Velké Británii. Výsledná data potvrzují, že MML zvyšuje zapojení v každém oboru v různé míře, ale celkově je vliv MML prokazatelně vhodnou vyučovací metodou.

univerzita ; vysoká škola ; student ; vysokoškolské studium ; porucha učení ; dyslexie ; obtíže při čtení ; vyučovací metoda ; proces učení ; audiovizuální metoda ; vizuální vnímání ; multimediální metoda ; aktivizující metoda ; paměť ; poznávací proces ; nervozita ; psychologie chování ; Velká Británie

<http://katalog.npmk.cz/documents/525727>

8.

Not all paths lead to success : learning strategies and achievement among undergraduate students / [**Ne všechny cesty vedou k úspěchu : strategie učení a výkony vysokoškolských studentů**] / Oz Guterman, Ari Neuman -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 1-2 (January-March) (2022), s. 115-127.

V moderní společnosti je akademický úspěch úzce spojen s výkonem. Aby studenti mohli využít svůj potenciál, je nezbytné porozumět faktorům, které podporují akademický úspěch (strategie učení, sebeřízení a sociální zapojení). Tyto faktory mohou mít různý vliv na studenty s rozdílnými osobnostními rysy a úrovněmi schopností. Studie zkoumala vztah mezi strategiemi učení, sebeřízením a sociálním učením 199 studentů druhého ročníku vysoké školy a jejich studijními výsledky a zároveň byly porovnávány osobnostní charakteristiky a schopnosti studentů. Zjištění naznačila vztah mezi strategiemi učení, sebeřízením a strategiemi spojenými s učebním prostředím a hodnocením. Zdůraznila význam sociálních strategií v určitých situacích. Jsou diskutovány teoretické důsledky zjištění a jejich praktický přínos pro pomoc studentům.

vysoká škola ; student ; strategie učení ; dovednost studovat ; školní úspěšnost ; osobní předpoklady ; schopnost učení ; sociální učení ; sociální dovednost ; úroveň vědomostí ; prospěch ; rozvoj osobnosti ; seberealizace ; sebeřízení

<http://katalog.npmk.cz/documents/525830>

9.

Ogorod na territorii DOO / [Zahrada na pozemku mateřské školy] / Ol'ga Aleksandrovna Potakujeva, Ol'ga Michajlovna Ogneva -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 94, č. 5 (2022), s. 16-26.

Článek o projektu "Zahrada Bajkalský vánek" v MŠ v ruské Irkutské oblasti. Jeho cílem byl tvůrčí rozvoj dětí, ale i rozvoj jejich komunikačních dovedností, získání nových poznatků a návyků v procesu práce apod. Popsány jsou jednotlivé etapy projektu od přípravy a organizace až po praktickou práci na zahradě. Byly založeny záhony, postaven skleníky a děti vybraly druhy zeleniny určené pro pěstování. Při všech pracích pomáhali dětem rodiče. Zařazeny do projektu byly i regionální prvky (např. sibiřský folklór). Doplňeno fotografiemi ze zahrady.

mateřská škola ; předškolní výchova ; projekt ; školní pozemek ; zahrada ; pěstitelské práce ; komunikace ; zvyk ; rodičovská účast ; Rusko ; skleníkové rostliny ; zahradní pedagogika ; zahradničení

<http://katalog.npmk.cz/documents/525685>

10.

Serendipity in doctoral education: the importance of chance and the prepared mind in the PhD / [Serendipita v doktorském vzdělávání : význam náhody a připravené mysli v doktorském studiu] / Alistair McCulloch -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 1-2 (January-March) (2022), s. 258-271.

Cílem předloženého textu je prozkoumat způsob, jak serendipity (šťastné náhody, nenadálé nálezy či zjištění) ovlivňují doktorský výzkum a jakou roli hrají ve vědě. Jsou uvedeny první výsledky průzkumu doktorandů a absolventů doktorského studia (383 osob), který zkoumá, jak serendipita přispívá k doktorskému procesu. Většina respondentů uvedla, že se v doktorské zkušenosti vyskytly náhodné události, přičemž nejdůležitější z nich bylo narazit na neočekávanou a nevyhledávanou literaturu, setkat se s lidmi, kteří se ukázali být významní pro jejich výzkum. Objevily se také zprávy o druhotné roli serendipity, konceptu, který dosud nebyl v akademické literatuře komentován a který zahrnuje náhodný řetězec nebo proces. Mnoho náhodných událostí obsahovalo sociální kontext, schopnost a příležitosti vytvářet spojení, spíše než se jednoduše spoléhat na štěstí.

univerzita ; vysoké školství ; doktorské studium ; vědec ; vědecká činnost ; výzkum ; vědní politika ; vědecká výchova ; doktorand ; objev ; doktorand

<http://katalog.npmk.cz/documents/525745>

11.

Schülerpensionen : ein unerforschter Gegenstand der deutschen Schul- und Jugendgeschichte im 19. und 20. Jahrhundert / [Internátní školy : neprobádané téma historie německé školy a mládeže v 19. a 20. století] / Carola Groppe -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 67, č. 3 (2021), s. 431-454.

Příspěvek představuje fenomén internátních škol v 19. a na počátku 20. století a jeho význam pro dějiny vzdělávání. Autorka příspěvku definuje téma dějin německého školství a mládeže. Podává přehled o stavu bádání o internátních školách; uvádí dobové publikace, jež se internátními školami v Německu v 19. a na počátku 20. století zabývaly. Na základě dochovaných dopisů žáků internátních škol a jejich rodičů včetně svědectví pozdějších významných vědců a básníků je v příspěvku analyzována řada aspektů tohoto tématu.

škola ; mládež ; internátní škola ; pedagogický výzkum ; publikace ; korespondence ; žák ; rodiče ; vědec ; tvůrce ; analýza ; historické hledisko ; Německo ; 19.-20. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/526039>

12.

Strafe und Erziehung : über Grenzen, Grenzsetzungen und Grenzverletzungen in der Sozialisation von Kindern und Jugendlichen / [Trest a výchova : o hranicích, jejich stanovování a porušování v socializaci dětí a dospívajících] / Margret Dörr -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vierteljahresschrift für Heilpädagogik und ihre Nachbargebiete : VHN -- ISSN 0017-9655 -- Roč. 91, č. 1 (2022), s. 6-19.

Příspěvek se zabývá zátěží spojenou s požadavky na učitele a vychovatele, kteří pracují s dětmi a mladistvými porušujícími stanovená pravidla chování. Pojednává o významu trestu v pedagogice a vysvětluje psychosociální procesy, jejichž důsledky se projevují i v nové podobě metodiky řízení dětí a dospívajících. Obhazuje sebereflexivní pedagogický postoj, který je schopen posoudit smysl výchovně-vzdělávacích procesů a korigovat nezdravé jevy, které se v nich mohou vyskytnout.

výchova ; učitel ; vychovatel ; dítě ; adolescent ; socializace ; metodika ; pravidlo ; chování ; trest ; význam ; pedagogika ; sebehodnocení ; výchovně-vzdělávací proces ; psychická zátěž ; inkluze ; exkluze ; psychosociální proces

<http://katalog.npmk.cz/documents/525873>

13.

University employees' perceptions of health during the early stages of the Covid-19 pandemic / [Jak vnímají zdraví zaměstnanci univerzity v raných fázích pandemie Covid-19] / Jessica Peacock -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 1-2 (January-March) (2022), s. 107-114.

Vznik koronaviru (Covid-19) měl zásadní dopad na vysokoškolské vzdělávání. Malá pozornost však byla věnována tomu, jak virus a karanténní opatření ovlivnily zdraví zaměstnanců. Předložená studie posuzuje dopad koronaviru a následných karanténních opatření na fyzické a duševní zdraví zaměstnanců (počet 129) soukromé vysoké školy v USA. Zatímco někteří hlásili pozitivní změny, třetina se potýkala s fyzickou aktivitou, špatným stravováním, spánkovými návyky a řízením hmotnosti a více než polovina poukazovala na větší stres, úzkost a problémy s náladou. Nebyly zjištěny žádné rozdíly mezi pohlavími nebo typem zaměstnání, ale u zaměstnanců ve věku 65 let a starších se projevily významně větší negativní změny. Univerzity by měly poskytovat podporu specificky zaměřenou na tyto skupiny. Programy podporující fyzické aktivity mohou ovlivňovat fyzické a duševní zdraví, snížení rizika onemocnění a prevenci chronického vyhoření.

vysoká škola ; soukromá škola ; zaměstnanec ; zdraví ; wellbeing ; pracovní prostředí ; práce z domova ; distanční vzdělávání ; duševní zdraví ; pohybová aktivita ; stravovací zvyklosti ; starší člověk ; pandemie ; covid-19 ; koronaviry

<http://katalog.npmk.cz/documents/525729>

14.

The unsung role of assessment and feedback in self-directed learning (SDL) / [Neopěvovaná role hodnocení a zpětné vazby v sebeřízeném učení (SDL)] / Nurfaradilla Mohamad Nasri, Nurfarahin Nasri, Mohamad Asyraf Abd Talib -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 1-2 (January-March) (2022), s. 185-197.

Efektivní výuka je založena na hodnocení a zpětné vazbě. Předložený text se zaměřuje na méně prozkoumanou oblast - hodnocení a zpětnou vazbu v procesu sebeřízeného učení (self-directed learning SDL). Je charakterizováno schopností proaktivně řídit své vlastní učení, zapojovat se do nezávislého učebního prostředí, sebehodnotit svůj výkon v učení a kontrolovat své vlastní strategie pro zlepšení. Cílem studie bylo prozkoumat názory a postupy pedagogů v oblasti hodnocení a zpětné vazby v kontextu SDL. Dvacet malajských vysokoškolských učitelů bylo dotazováno, jaký způsob hodnocení ve výuce využívají. Role hodnocení a zpětné vazby v kontextu SDL byla všemi účastníky výzkumu vnímána jako účinný nástroj ke snížení úzkosti studentů a dále upozorňovali na kulturní vlivy a přístupy učitelů k výuce a hodnocení, které následně ovlivňují učení žáků.

vysoká škola ; efektivnost vzdělávání ; student ; výkon ; vysokoškolský pedagog ; hodnocení ; formativní hodnocení ; hodnocení studenta ; zpětná vazba ; postoj studenta ; postoj učitele ; proces učení ; strategie učení ; kulturní zázemí ; strach ze zkoušky ; vztah učitel-student ; Malajsie ; sebeřízené učení

<http://katalog.npmk.cz/documents/525826>

15.

Vergangenheit und Gegenwart reflektieren, um Zukunft zu gestalten : epochaltypische Schlüsselprobleme im Sachunterricht / [Reflektovat minulost a současnost, abychom utvářeli budoucnost : klíčové problémy typické pro epochu ve věcném vyučování] / Michael Otten -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2022, č. 96 (4.Quartal) (2022), s. 2-3.

Článek se, stejně jako celé tematické číslo časopisu, věnuje způsobu, jak vést ve věcném vyučování děti k přemýšlení a k získání povědomí o klíčových problémech současnosti i budoucnosti a jak v nich zároveň probudit ochotu podílet se na budování světa a na překonávání jeho negativních jevů. Vychází přitom z pojetí vzdělávání, jak jej formuloval Wolfgang Klafki, který do centra vzdělávacích procesů staví typické klíčové problémy současnosti a pravděpodobné budoucnosti.

základní škola ; první stupeň ; věcné vyučování ; současnost ; budoucnost ; svět ; koncepce ; vzdělávání ; proces učení ; Klafki, Wolfgang ; epocha ; epochové vyučování

<http://katalog.npmk.cz/documents/525730>